

Лекція 2. ГАЛУЗЕВІ ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ ІЗ ВИДІВ СПОРТУ

Мета: ознайомитися з основними термінами, які використовуються при проведенні спортивних змагань.

План

1. Сучасні терміни в суддівстві спортивних заходів.
2. Поняття та терміни в різних видах спорту.

Ключові терміни та поняття: сучасні терміни в суддівстві спортивних заходів, поняття та терміни в різних видах спорту.

Поняття та терміни мають важливе значення при проведенні різноманітних спортивних заходів на належному професійному рівні в закладах освіти, під час змагань спортсменів вищої майстерності, для взаєморозуміння фахівців-тренерів, суддів, наукових співробітників.

У поняттях і термінах розкривається предмет вивчення і проведення будь-якого спортивного заходу, в них сконцентровані накопичені наукою знання.

1. Сучасні терміни в суддівстві спортивних заходів

Авангардний – передовий, що знаходиться попереду інших (суддів, журі та інших фахівців).

Автогол – гол, забитий у власні ворота.

Адаптація – пристосування до суддівської колегії, журі та інших колективів.

Адвайзер – радник, консультант із питань спорту та суддівства.

Адинамія – зниження рухової активності, безсилля, перевтома у спортсменів, тренерів і суддів.

Ажіотаж – сильне збудження, хвилювання, боротьба інтересів навколо спірних питань у спортивних заходах.

Акредитувати – посвідчувати чи призначати у спортивних заходах різних фахівців і суддів.

Алгоритм – формування послідовних дій, спрямованих на досягнення визначеної мети для проведення контролю у суддівстві змагань.

Алогізм – явище порушення логічного зв'язку, послідовності в суддівстві спортивних заходів.

Анахронізм – застарілий погляд, підхід, рішення судді.

Апеляція – звернення, заява, скарга про перегляд підсумкових результатів у змаганнях.

Аперкот – удар знизу (підборіддя або тулуб) в боксі.

Арбітр – спортивний суддя.

Арбітраж – вирішення спірних питань арбітрами, третейським судом.

Аргумент – судження, положення, факти, що використовуються у

процесі доказу суддівства спортивних заходів.

Атестація – визначення кваліфікації, оцінка практичних і теоретичних знань у суддівстві офіційними посадовими особами.

Аутсайдер – команда або спортсмен, які займають останнє місце у змаганні.

Біг-шот – позначення найсильнішого спортсмена.

Бліцтурнір – змагання, яке проводиться у прискорений час, порівняно зі звичайним.

Брейк – команда рефері (судді), яка наказує учасникам змагання тимчасово призупинити боротьбу та відійти на крок назад.

Вето – заборона, скасування, призупинення будь-якого рішення в суддівстві спортивних змагань.

Вотум – думка, рішення, виражене шляхом голосування на засіданні суддівської колегії чи інших нарадах, зборах та ін.

Гандикап – штучне вирівнювання шансів сильного та слабого супротивників у змаганнях (зміна дистанції та ін.).

Гарант – юридична або фізична особа, яка дає в чомусь гарантію на спортивних заходах.

Гейм – вимір деяких спортивних ігор (партії в теніс та ін.), що встановлюється за часом або за кількістю очок.

Генеза – походження, процес виникнення та розвитку видів спорту, правил змагань та ін.

Гран-прі – вища нагорода, що розігрується міжнародними федераціями з різних видів спорту.

Дискваліфікація – позбавлення спортсмена (команди) права брати участь у спортивних змаганнях, анулювання досягнутих результатів за серйозні порушення правил змагань, етичних норм.

Допінг – засоби, що штучно підбадьорюють організм.

Допінг-контроль – медичне обстеження після змагань для виявлення спортсменів, які прийняли допінговий засіб.

Екстремальний – крайній, граничний, що виходить за рамки звичайного, надзвичайний (спортсмен, тренер та інші фахівці).

Ексіцес – нестримність, крайній прояв чогось під час спортивних заходів.

Епатаж – скандальна витівка, претензія на сенсаційність; поведінка, що порушує загальноприйняті норми суспільної моральності, переважно відбувається після змагань; незгода із суддівським рішенням.

Етикет – встановлений порядок та правила поведінки в суспільстві, у тому числі під час спортивних змагань та суддівства.

Ефект – результат будь-якої дії, засіб створення сильного враження на спортивних змаганнях.

Жеребкування – критерій для послідовності виступу команд та спортсменів згідно з правилами змагань.

Заявка – письмовий документ, який є поданням на участь у спортивних заходах фізичних та юридичних осіб, завірений лікарем і керівником

організації.

Ієрархія – порядок підпорядкування нижчих посад, звань у суддівській колегії та ін.

Імпонувати – подобатися, справляти гарне враження на спортивних змаганнях, на суддів та ін.

Ініціювати – сприяти виникненню, розвитку чогось, виступати як ініціатор у проведенні змагань, суддівства.

Інкримінувати – пред'явити будь-кому звинувачення при суддівстві змагань.

Інновація – запровадження чогось нового, модернізація, реформа у проведенні змагань, у суддівстві.

Інспектор – посадова особа від федерації, суддівської колегії, провідної організації, зайнята інспектуванням змагань.

Календар змагань – нормативний довгостроковий плановий документ, у якому перераховані змагання (на календарний рік).

Канон – основне правило, положення, який-небудь із пунктів правил змагань; те, що є обов'язковою нормою у правилах змагань.

Кардинальний – найголовніший, найважливіший, найбільш важливий пункт, аспект у правилах змагань.

Карт-бланш – надання головним суддею будь-кому зі своїх заступників у свою відсутність необмежених повноважень, повної свободи дій та права виступати від свого імені.

Категорія – група правил змагань, пунктів, параграфів, об'єднаних за якоюсь ознакою.

Кваліфікація – рівень підготовки спортсменів, тренерів, суддів.

Класифікація – система основних напрямів, за якими класифікуються розрядні нормативи та вимоги щодо видів спорту.

Колегія – група, колектив посадових осіб, що утворюють суддівську колегію для проведення змагань та дотримання правил змагань із видів спорту.

Консенсус – загальна згода з основних питань суддівства змагань, до якого приходять члени суддівської колегії.

Контракт – договір, угода із взаємними зобов'язаннями для договірних сторін у суддівстві спортивних заходів.

Контролінг – одна з найважливіших функцій менеджменту в суддівстві, що полягає у здійсненні систематичної перевірки головної суддівської колегії, що здійснюється на основі правил змагань.

Конформізм – пристосуванство, пасивне прийняття у вирішенні спірних питань суддівства змагань.

Конфронтація – протиборство, протистояння в судді спортивних заходів.

Концепція – основна ідея, напрям, план будь-якої провідної думки в суддівстві змагань.

Коректний – чемний, ввічливий, тактовний суддя.

Корекція – виправлення, вдосконалення в суддівських оцінках,

протоколах змагань.

Кореляція – взаємний зв'язок у суддівстві спортивних змагань, між суддівськими бригадами, суддями.

Креативний – творчий, творчий суддя, колегія суддів, що відрізняються інноваціями.

Кредо – переконання, погляди на суддівство спортивних змагань.

Критерій – суттєва, відмітна ознака, на підставі якої проводиться оцінка в суддівстві, визначення чи класифікація суддівських правил.

Легіонер – спортсмен, тренер, який працює у закордонних командах, клубах.

Легітимний – законний, що відповідає правилам змагань.

Ліга – група команд будь-якого регіону, дивізіону.

Ліміт – межа, обмеження в допуску на змагання спортсменів, спортивних команд.

Ліцензування – видача дозволу на суддівство спортсменів високої кваліфікації.

Лояльний – суддя, який тримається формально у межах правил змагань.

Маркований – має які-небудь знаки, позначення в суддівстві спортивних змагань (лижні перегони, гірськолижний спорт, кінний та інші види спорту).

Менеджмент – система управління у суддівстві спортивних заходів.

Ментальність – спосіб мислення, світогляд у спортивних суддів, суддівських колегій.

Методологія – сукупність прийомів, методів, що застосовуються у проведенні спортивних заходів, у суддівстві з видів спорту.

Містифікація – навмисне введення будь-кого в оману при суддівстві.

Мобільний – рухливий, здатний до швидкого пересування, виконання.

Моніторинг – постійне спостереження за спортсменом з метою вивчення динаміки фізичної підготовленості.

Монополія – виключне право користування будь-яким обладнанням, інвентарем, апаратурою під час суддівства спортивних заходів.

Мораторій – відстрочка, тимчасове припинення або призупинення в спірних питаннях суддівства.

Мотивувати – обґрунтовувати, наводити докази на користь чогось або будь-кого при конфліктних ситуаціях у суддівстві.

Овертайм – додатковий час у грі для визначення переможця після закінчення основного часу з нічийним рахунком.

Опонент – (протилежний, що заперечує) протилежна сторона в спорі з суддівства змагань.

Оптимальний – найбільш прийнятний, сприятливий, зручний варіант у суддівстві.

Оренда – наймання приміщень, спортивних споруд, обладнання в тимчасове користування за певну плату для організації проведення спортивних заходів.

Ортодоксальний – такий, що суворо дотримується послідовно

прийнятого напрямку у системі проведення змагань та в суддівстві.

Паблік-релейшнз – мистецтво взаємовідносин між державними та громадськими управлінськими структурами на користь суспільства і, зокрема, під час проведення спортивних заходів.

Перипетія – несподівана обставина, що спричиняє певне ускладнення в суддівстві спортивних заходів.

Плей-оф – спортивні ігри в процесі змагання з вибуванням.

Політес – манера поводитися або розмовляти ввічливо та виховано під час проведення спортивних змагань.

Постулат – положення, що приймається без доказів у правилах змагань, як підстава для подальших змагань.

Правила змагань – нормативний документ щодо регламенту та критеріїв проведення змагань, встановлених за видами спорту.

Прайм-тайм – найвигідніший і найдорожчий час для розміщення теле- і радіореклами, коли найбільше людей дивиться, слухає теле- і радіопередачі (найбільші міжнародні змагання, Олімпійські ігри, чемпіонати світу, Європи з футболу, хокею та інші популярні види спорту).

Прерогатива – виключне право, що належить при проведенні змагань посадовій особі чи провідній організації.

Прес-реліз – інформація, підготовлена та розповсюджувана суддівською колегією для можливого опублікування в пресі.

Пріоритет – переважне право на що-небудь під час проведення спортивних заходів.

Промоутер – особа, яка допомагає створювати фінансові видовищні аспекти при проведенні змагань, знаходити інвесторів.

Промоушн – сприяння поширенню, просуванню ідеї, думки, інвентарю, устаткування, організації проведення змагань.

Протест – письмове повідомлення, заперечення на адресу головної суддівської колегії чи апеляційного журі.

Протокол – документ, складений за правилами змагань, що відображає склад команд, учасників змагань, регламент та результати.

Регламент – правила, що регулюють порядок проведення змагань.

Рейтинг – індивідуальний числовий показник рівня оцінок особистості спортсмена, тренера, судді та інших фахівців.

Реноме – репутація, закріплена в свідомості думка про якогось спортивного фахівця, суддю.

Рефері – у деяких видах спорту під час проведення спортивних змагань таке ж значення, як і спортивний суддя.

Рідерз-дайджест – короткий виклад, який передруковує або викладає у скороченому вигляді матеріали з інших видань (орієнтація за видами спорту, за специфікою суддівства).

Силогізм – висновок, що складається з двох суджень у спірних питаннях суддівства, з яких випливає третє судження (висновок).

Спіч – короткочасний вітальний виступ на засіданні суддівської колегії, урочистому відкритті та закритті змагань.

Спонсорство – фінансова підтримка у спортивних заходах, зокрема з метою отримання частки чи доходу.

Субординація – система підпорядкування в суддівській колегії молодших посадових осіб старшим.

Субсидія – грошова чи натуральна допомога державних органів управління чи установ під час проведення змагань.

Тайм-аут – у деяких іграх: передбачена правилами перерва у грі на прохання команди або її тренера.

Тифозі – фанатичний спортивний уболівальник (особливо у футболі, хокеї).

Толерантність – толерантність до чужих думок, переконань, поведінки в суддівстві.

Тур – окрема частина, етап будь-яких змагань.

Універсіада – всесвітні студентські спортивні змагання (початок проведення – 1924 р.), зимові та літні.

Фабрикація – створення чогось непристойного, поганого, неправомірного, яке часом має місце в суддівстві змагань.

Фальсифікувати – підроблювати, спотворювати, намагатися видати за справжнє, у тому числі під час проведення спортивних змагань.

Федерація – суспільство, об'єднання установ, організацій, клубів в єдину організацію для реалізації єдиної мети та завдань.

Фейр-плей – справедлива, чесна, порядна, відповідна правилам, коректна гра.

Форс-мажор – непереборна сила – подія, надзвичайні обставини, які не можуть бути передбачені, заподіяні або усунені будь-якими заходами (наприклад, стихійне лихо) і які звільняють від майнової відповідальності за невиконання договору (контракту) або заподіяння шкоди; обставина, якій не можна запобігти.

Чартер – здача напрокат, фрахт; оренда, на певний рейс чи строк. Чартерний рейс – спеціальний рейс літака (судна), орендованого для проїзду великих спортивних делегацій (Олімпійські ігри, чемпіонати світу, Європи та інші змагання).

Чинник – суттєва обставина, причина будь-якого процесу, явища на спортивних змаганнях.

2. Поняття та терміни в різних видах спорту

Айкідо – японський різновид східних єдиноборств (бойових мистецтв).

Академічна гребля – перегони на академічних човнах, на швидкохідних гребних човнах із рухомими сидіннями й однолопатевиими веслами, закріпленими в комірках.

Альпінізм – вид спорту, який передбачає сходження на важкодоступні гірські вершини.

Американський футбол – командна гра (по 11 осіб у команді) з овальним м'ячем, який можна передавати руками. Мета гри: завести м'яч у гольову лінію або забити у ворота (вище від перекладини).

Армрестлінг – спортивна боротьба, в якій учасники в положенні стоячи або сидячи, упираючись ліктем у стіл, прагнуть притиснути передпліччя і кисть суперника до поверхні стола.

Атлетична гімнастика (культуризм) – демонстрація гармонійного розвитку м'язів тіла. Інша назва – бодибілдінг.

Бадмінтон – спортивна гра з ракетками та воланом (легким м'ячем із пір'ям) на майданчику розміром 13,4x5,2 м (для одиночних зустрічей) або 13,4x6,1 м (для парних зустрічей). Мета гри: одним ударом ракетки спрямувати волан через сітку (висота 155 см) на сторону суперника, або приземлити м'яч там, або змусити суперника послати волан у сітку або аут.

Баскетбол – командна спортивна гра (по 5 осіб у команді), в якій гравці прагнуть закинути м'яч у кільце (кошик) суперника, розташоване на висоті 3,05 м. Майданчик розміром 28x14 м, два тайми по 20 хв чистого часу.

Батерфляй – вид (стиль) спортивного плавання на грудях із виконанням гребка круговими рухами обох рук у вертикальній площині.

Бейсбол – спортивна командна гра на квадратному майданчику розміром 27,4x27,4 м із м'ячем та битами. У командах по 9 осіб.

Біатлон – вид спорту, що включає в себе лижні перегони та стрільбу.

Бобслей – швидкісний спуск із гір по спеціально обладнаних трасах на керованих санях (боб).

Бодибілдінг – вид спорту, сутність якого полягає в художньому позуванні, що дозволяє найбільш ефективно продемонструвати розвиток м'язової системи спортсмена й отримати за це відповідну оцінку.

Бокс – спортивний кулачний спорт, що проводиться у спеціальних м'яких рукавичках на рингу. За міжнародними правилами триває 4 раунди по 2 хв.

Боротьба (вільна, греко-римська та ін.) – спортивні єдиноборства, що проводяться за різними правилами з метою перемогти противника на килимі.

Боротьба самбо – вид спортивної боротьби. Слово «самбо» – аббревіатура від словосполучення «самозахист без зброї». У двобої дозволяється проводити кидки, больові прийоми та утримання з довільними захватами за частини тіла й одяг (куртку самбіста). Для чистої перемоги борець повинен виконати чистий кидок чи больовий прийом, у результаті чого суперник визнає себе переможеним.

Брас – стиль спортивного плавання без виносу над водою рук, що виконують гребки в горизонтальній площині.

Буєрний спорт – гонки на буєрах, спеціальних конструкціях на зразок яхт на ковзанах (рідше – на колесах).

Велосипедний спорт – різні види гонок на велосипеді, що проводяться на спеціальному треку і по шосе.

Водне поло – командна спортивна гра (по 7 осіб у команді) в басейні розміром 20x30 м із м'ячем з метою закинути його у ворота противника.

Волейбол – командна спортивна гра (по 6 осіб у команді), що полягає в перекиданні м'яча ударами рук через сітку з метою приземлити його на стороні суперника. Майданчик розміром 9x18 м, розділений сіткою.

Волейбол пляжний – різновид волейболу на піщаному майданчику, 2х2 учасників.

Гандбол – командна спортивна гра (по 7 осіб у команді), чоловіча чи жіноча, що полягає у передачі руками м'яча з метою закинути його у ворота противника через 6-метрову зону перед воротами (майданчик розміром 20х40 м).

Гімнастика спортивна – один з основних видів спорту, включає вільні вправи, опорні стрибки та вправи на снарядах (перекладина, паралельні бруси, кільця, кінь – у чоловіків; різновисокі бруси, колода – у жінок).

Гирьовий спорт – вид спорту, змагальна діяльність у якому полягає у ривку і поштовху гирі вагою 32 або 24 кг правою та лівою рукою на кількість разів.

Гольф – спортивна гра на місцевості з розміченими стежками, 9 або 18 майданчиками (розміром близько 20 м²) і лунками – ямами-пастками. Мета гри: ударами ключки провести м'яч по всіх доріжках і потрапити в кожну з лунок.

Гребля на байдарках і каное – вид веслування.

Гребний слалом – різновид веслування на байдарках і каное, змагання у подоланні ділянки бурхливої та порожистої річки (швидкість водного потоку не менше 2 м/с), позначеної воротами. Водні дистанції поділяються на 5 категорій складності залежно від швидкості течії, довжини траси, ширини, глибини та ухилу річки, кількості воріт, рельєфу дна, наявності валунів, порогів, перекатів.

Дзюдо – японська національна боротьба, в якій поряд із кидками дозволяються больові та задушливі прийоми.

Карате-до – вид східних єдиноборств. У перекладі з японської означає «порожні руки». Це система прийомів самозахисту нападу. Основу технічних елементів класичного карате-до практично всіх напрямків і шкіл становлять удари руками й ногами, блокування ударів суперника і система зв'язок-комбінації, що поєднує ці технічні елементи.

Кекусинкай – один із різновидів карате. Жорсткий контактний стиль із методикою підготовки, в якій увага акцентується на розбитті предметів. Винайдено Масутатсу Оямою.

Керлінг – командна гра (по 4 особи в команді) на льодовому майданчику, по якому ковзає диск із рукояткою товщиною 11,5 см, масою 16-20 кг.

Кікбоксинг – вид спортивного єдиноборства, в якому спортсмени, виступаючи в боксерських рукавичках, можуть завдавати супернику удари руками та ногами.

Конкур – подолання перешкод у кінному спорті.

Кінний спорт – змагання у різних видах верхової їзди та майстерності управління конем.

Ковзанярський спорт – швидкісний біг або фігурне катання на ковзанах.

Крикет – спортивна командна гра (по 11 осіб у команді) з м'ячем та

битою. Мета гри: зруйнувати ворітця супротивника.

Крокет – командна гра (по 2-8 осіб у команді) на земляному або трав'яному майданчику розміром 32x26,5 м. Дерев'яними молотками необхідно провести кулю діаметром 9,2 см, вагою 450 г через дротяні ворота заввишки 30 см і шириною 15 см, розташовані в певному порядку.

Кроль – спортивний спосіб плавання з винесенням рук на поверхню води.

Крос – біг або мотопробіг по пересіченій місцевості.

Легка атлетика – вид спорту, що поєднує вправи з бігу, стрибків, метання снарядів.

Лижний спорт – перегони на лижах, спуск на лижах із гори (слалом, швидкісний спуск), стрибки на лижах із трампліна, фрістайл.

Мотобол – командна гра на мотоциклах на футбольному полі м'ячем діаметром 37,5-40 см. Команди по 5 осіб; 4 тайми по 20 хв.

Настільний теніс – спортивна гра з м'ячем і ракеткою на столі розміром 274x152,5 см, розділеному сіткою. Змагання віч-на-віч і в парах, чоловічі та жіночі.

Орієнтування спортивне – крос із використанням карти та компасу. Завдання: за найкоротший час знайти контрольні пункти.

Вітрильний спорт – змагання, перегони на спортивних вітрильних човнах різних класів (класи «Фінн», «Летючий голландець», «470»), кільових яхтах («Зоряний», «Солінг»), катамаранах («Горнадо») та ін.

Пауерліфтинг – силове триборство. Один із різновидів атлетизму. Включає три вправи: присідання зі штангою на плечах, жим штанги лежачи на лаві та відрив штанги від помосту (станова тяга).

Плавання – вид спорту; стилі плавання – брас, батерфляй, вільний, на спині, а також синхронне та підводне.

Підводне плавання – швидкісне плавання, пірнання та орієнтування з ластами, маскою, з аквалангом або без нього.

Стрибки в довжину – вид легкої атлетики, стрибок із розбігу на дальність приземлення.

Стрибки на батуті – елемент акробатики, стрибки, підстрибування на пружному батуті – плетеній сітці, укріпленій на металевій рамі.

Стрибок потрійний – вид легкої атлетики, стрибок із розбігу, що допускає два доторкання до землі з поштовхами (три кроки).

Регбі – спортивна командна гра (по 15 осіб у команді) з овальним м'ячем на спеціальному полі розміром 95-100x65-68 м. Тривалість – 2 тайми по 40 хв. Мета гри: передаючи м'яч один одному руками чи ногами, приземлити його за лицьовою лінією або забити у ворота.

Рукопашний бій – вид спортивного єдиноборства, що включає удари та блокування руками й ногами, а також кидки, больові та задушливі прийоми.

Скелелазіння – вид спорту, змагання з підйому на круті (до вертикальних) важкодоступні скельні схили.

Швидкісний біг на ковзанах – вид спорту, біг по льоду на ковзанах на дистанції 500, 1500, 5000, 10000 м для чоловіків та 500, 1000, 1500, 3000 м

для жінок.

Слалом – спуск на лижах із гори спеціальною трасою, розміченою контрольними воротами.

Софтбол – спортивна гра з м'ячем, різновид бейсболу на невеликому майданчику.

Стрільба кульова і стендова – змагання зі стрільби з нарізної (кульової) та гладкоствольної (стендової) зброї.

Стрільба з лука – спортивна дисципліна, влучання зі спортивного лука по мішенях; відстань до мішені 30, 60, 70, 90 м.

Тайський бокс – вид єдиноборства, що включає удари ногами та руками (кулаки, лікті, коліна, ступні). Через такий тотальний підхід до ведення бою тайський бокс отримав репутацію вкрай небезпечного та надтравматичного. Всі рухи досить прості для розуміння, вивчення та виконання. Удари завжди спрямовані, причому сила їх виконання така, що потрапляння в ту чи іншу ділянку гарантовано призводить до больового шоку.

Танці спортивні – змагання зі спортивних танців проводяться за трьома розділами – стандартними танцями, латиноамериканськими танцями та за 10-ма танцями: вальс, танго, віденський вальс, фокстрот, квік-степ, самба, ча-ча-ча, румба, джайв).

Теніс – спортивна гра з м'ячем та ракеткою на спеціальному майданчику (корті) розміром не менше 36x18 м, розділеному сіткою. Мета гри: домогтися подвійного відскоку м'яча на полі суперника. Грають 1x1, 2x2 (чоловіки чи жінки).

Туризм спортивний – вид спорту, метою якого є участь у походах, що мають 4 категорії складності залежно від тривалості походу в днях або кілометрах. Розрізняють пішохідний, лижний, гірський, водний, кінний, велосипедний, мотоциклетний, автомобільний туризм, спелеотуризм.

Тхеквондо – корейський різновид карате. У поєдинках спортсменів дозволяються удари руками та ногами, кидки. Перемога може бути нокаутом, технічними прийомами та рішенням суддів. Спортивна форма: кімоно, нагрудник, боксерський шолом, раковина, кисті рук бинтують еластичним бинтом. Розрізняють північнокорейський та південнокорейський різновиди тхеквондо.

Ушу – «у» означає військовий, що має відношення до військової підготовки, «шу» – ремесло, мистецтво. Правила змагань розроблені на основі міжнародних правил зі спортивної гімнастики та акробатики. Передбачено лише театральні поєдинки, у тому числі зі зброєю. Оцінка виставляється за 10-бальною системою за технічну майстерність та артистизм.

Фехтування – вид спорту, що поєднує єдиноборства на рапірах, шпагах, шаблях.

Фігурне катання на ковзанах – вид ковзанярського спорту, що включає парне та одиночне катання та спортивні танці на льоду.

Фристайл – фігурне катання та стрибки на лижах.

Футбол – командна спортивна гра (по 11 осіб у команді) на

майданчику розміром 69-75x100-120 м, що передбачає передачі м'яча тільки ногами та головою з метою забити його у ворота супротивника. Найпопулярніший вид спорту.

Шахи – спортивна гра за певними правилами 32 спеціальними фігурами (по 16 на початку гри в кожній зі сторін) на квадратній дошці, розподіленій на 64 клітини. Мета гри: заволодіти королем супротивника.

Шашки міжнародні (стоклітинні) – спортивна гра на спеціальній дошці за затвердженими правилами.

Шорттрек – біг на ковзанах на швидкість у хокейних коробках на дистанції від 500 до 5000 м. Шорттреком займаються як чоловіки, так і жінки.

? Питання для самоконтролю

1. З якою метою використовуються поняття та терміни при проведенні спортивних заходів?

2. У чому суттєва різниця суддівської термінології та термінології з видів спорту?

3. Назвіть відповідно до галузевої термінології:

- а) нормативний плановий документ, в якому перераховані змагання;
- б) штучне вирівнювання шансів сильного і слабого суперників у змаганнях (зміна дистанції та ін.);
- в) команда або спортсмен, які займають останнє місце в змаганнях;
- г) правила, які регулюють порядок проведення змагань;
- д) критерії для послідовності виступу команд і спортсменів. Згідно з правилами змагань.

Тести

1. *Гамбіт* – це:

- а) процес виникнення та розвитку видів спорту;
- б) початок шахової партії, при якому жертвують фігуру для позиційної переваги;
- в) вимір деяких спортивних ігор.

2. *Прайм-тайм* – це:

- а) найвигідніший і найдорожчий час для розміщення телереклами;
- б) положення, що приймається без доказів;
- в) преїскурант, перелік цін, реєстр.

3. *Фейр-плей* – це:

- а) брак часу у гравців для обміркування ходів у шахах;
- б) навмисна перешкода, створювана супротивнику у грі;
- в) справедлива, чесана, відповідна правилам коректна гра.

4. *Керлінг* – це:

- а) подолання перешкод у кінному спорті;
- б) командна гра на мотоциклах;
- в) командна гра на льодовому майданчику, по якому повзає диск.

5. Флорбол – це:

- а) різновид бейсболу на невеликому майданчику;
- б) спортивна гра з овальним м'ячем;
- в) хокей у залі.